

Tulevaisuusvaliokunta

Asia K 1/2020 vp Hallituksen vuosikertomus 2019

Aihe **Tulevaisuusselonteko**

Valtioneuvoston seuraavan tulevaisuusselonteon valmistelu on käynnistynyt poikkeuksellisen koronakevään aikana. Tulevaisuusselonteon tehtävä on tunnistaa päätöksenteon kannalta tärkeitä, tulevaisuudessa erityistä huomiota vaativia asioita, ja se toimii keskustelunavauksena seuraaville vuosille. Selonteon valmistelulle on asetettu ohjausryhmä, jonka puheenjohtajana toimii pääministeri Sanna Marinin valtiosihteeri Mikko Koskinen.

Viitaten valiokunnan mietintöön TuVM 2/2017 vp VNS 6/2017 vp:

1.tekee tulevaisuusselonteon myös tulevaisuudessa kahdessa osassa dialogisuuden ja osallistamisen edistämiseksi.

Selonteko annetaan kahdessa osassa dialogisuuden ja osallistamisen edistämiseksi. Selonteon ensimmäinen osa rakentaa yhteistä ymmärrystä tulevaisuuden toimintaympäristöstä Suomessa ja tunnistaa keskeisimpiä kysymyksiä tuleville vuosille. Selonteon toisessa osassa valtioneuvosto avaa kohdennetusti jonkin tai jotkut skenaariotyössä esille nousseista ilmiöistä, sekä mahdollisia ratkaisujen suuntia.

Viitaten valiokunnan mietintöön TuVM 1/2018 vp— VNS 5/2018 vp:

Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto 1. luo vaihtoehtoisia skenaarioita ja toimintamalleja myös sen varalle, että muutos globaalissa toimintajärjestelmässä on pysyvä tai hyvin pitkäaikainen. Globaalin toimintaympäristön epävarmuuden vuoksi on analysoitava entistä laaja-alaisemmin myös sellaisia skenaarioita, joissa kansainvälisen yhteistyön kehityskulku ei ole toivotun laista. Tämä ei ole ristiriidassa virallisten tavoitteiden edistämisen kanssa, vaan varautumista vaihtoehtoihin tulevaisuuksiin. Globaalin toimintaympäristön monimutkaistuessa ja EU:n päätöksenteon vaikeutuessa esimerkiksi pohjoismaisen yhteistyön merkitys kasvaa

Tulevaisuusselonteon ensimmäisessä osassa luodaan kokonaiskuvaa tulevaisuuden toimintaympäristöstä Seuraavien sukupolvien Suomi-skenaariotyön kautta. Skenaariotyössä kartoitetaan yhteiskunnallisia, teknologisia, taloudellisia, ympäristöllisiä ja poliittis-lainsäädännöllisiä muutoksia, niihin liittyviä epävarmuuksia ja niiden vaihtoehtoisia kehityskulkuja tulevaisuuteen niin Suomessa kuin kansainvälisessä toimintaympäristössä. Tavoitteena on, että tulevaisuusselonteon ensimmäinen osa on myös jatkossa kokonaiskuvaa luova skenaariotyö seuraavien sukupolvien Suomesta. Se toimii viitekehysten jatkuvalle toimintaympäristön seurannalle ja tilannekuvalle, antaen meille laajempaa ymmärrystä skenaarioiden toteutumisesta. Lisäksi rakennetaan edellytyksiä tulevaisuusselonteon hyödyntämiseksi laajasti valtioneuvoston strategisessa valmistelussa.

Viitaten valiokunnan mietintöön TuVM 1/2018 vp— VNS 5/2018 vp: Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto 9. kehittää tulevaisuusselonteon vaikuttavuutta siten, että tulevaisuusselonteon valmistelu kiinnitetään paremmin ministeriöiden yhteiseen ja jatkuvaan ennakointiin; Ministeriöiden yhteisen ja jatkuvan tulevaisuustyön yhteen keräävä julkaisu voi toimia tulevaisuusselonteon ensimmäisenä, yhteistä ymmärrystä rakentavana osana; Tulevaisuusselonteon toisessa osassa valtioneuvosto voi valintansa mukaan avata paremmin jonkin tai jotkut selvityksessä esille nousseista ilmiöistä; Selontekomenettely mahdollistaa samalla sen, että myös eduskunta voi ottaa kantaa sekä ministeriöiden tulevaisuustyöhön että myös valtioneuvoston valitsemaan kärkiteemaan

Tulevaisuusselonteon valmistelu kiinnittyy aiempaa vahvemmin ministeriöiden yhteiseen ja jatkuvaan ennakointiin vaikuttavuuden vahvistamiseksi. Valtioneuvoston kanslian ennakointitiimi sekä ministeriöiden ennakointityöryhmä toimii tulevaisuusselonteon 1. osan, Seuraavien sukupolvien Suomi-skenaariotyön keskeisenä työryhmänä. Keskeistä skenaariotyölle on laaja osallistavuus, yhteiskehittäminen ja yhteistyö. Yhteistyötä tehdään mm. eri hallinnonalojen, kansallisen ennakointiverkoston, alueiden ja maakuntien, kansallisten ja kansainvälisten asiantuntijoiden sekä ennakointiluotsin kanssa, joka asetettiin uudelleen vuosille 2020-23.

50 dialogia Suomen tulevaisuudesta valmistelun tueksi

Valtioneuvoston kanslia järjestää yhteistyössä Erätauko-säätiön kanssa 50 dialogia Suomen tulevaisuudesta osana tulevaisuusselontekotyötä. Tulevaisuusdialogit lunastavat myös hallituksen lupauksia uudenlaisesta vuorovaikutuksesta. Keskusteluita järjestetään Erätauko-menetelmällä eri puolilla Suomea etäyhteyden avulla sekä tilanteen salliessa fyysisinä kokoontumisina yhteistyössä alueellisten ja paikallisten toimijoiden kanssa. Dialogeihin kutsutaan eri sukupolvia (erityisesti nuoria) ja sukupuolia, eri taustoista tulevia ja erilaista arkea eläviä. Tavoitteena on, että erityisesti he, jotka yleensä eivät syystä tai toisesta osallistu tulevaisuuskeskusteluun, tulevat mukaan pohtimaan Suomen tulevaisuutta. Keskusteluiden ja osallisuuden vahvistamisen avulla vahvistamme myös Suomen tulevaisuutta. Erätauko-keskustelut vahvistavat palautteen mukaan ihmisten välistä luottamusta, luottamusta instituutioita kohtaan ja yhteiskunnallista resilienssiä.

Liite 1. Ppt-esitys

Lisätietoja: Jaana Tapanainen-Thiess, johtava asiantuntija
Tulevaisuusselonteon pääsihteeri
Valtioneuvoston kanslia
jaana.tapanainen-thiess@vnk.fi
050-4066871